

Aktualne problemy Ukraińskich migrantów w Polsce

Wnioski ze spotkania eksperckiego
„Zwiększenie efektywności działań na rzecz migrantów z Ukrainy w Polsce”
(18-19 października 2014 r.)



MYROSLAVA KERYK

Spotkanie eksperckie „Zwiększenie efektywności działań na rzecz migrantów z Ukrainy w Polsce”

- ▶ Spotkanie zorganizowała Fundacja „Nasz Wybór”
- ▶ Zorganizowane w ramach działalności Krajowej Platformy Współpracy na rzecz Integracji (IOM Polska)
- ▶ W spotkaniu wzięło udział kilkanaście ukraińskich organizacji działających na rzecz migrantów oraz inicjatyw obywatelskich Ukraińców
- ▶ Głównym celem spotkania było zdefiniowanie: 1) problemów, z którymi stykają się organizacje oraz inicjatywy obywatelskie w swoich działaniach na rzecz ukraińskich migrantów oraz 2) główne problemy Ukraińskich migrantów w Polsce;

Grupy robocze

- ▶ **Grupa 1:** Współpraca z instytucjami lokalnymi (instytucje publiczne i pozarządowe) jako szansa rozwoju inicjatyw obywatelskich migrantów z Ukrainy.
- ▶ **Grupa 2:** Potrzeby integracyjne młodych ludzi z Ukrainy.
- ▶ **Grupa 3:** Migracja wymuszona: sytuacja w Polsce osób z Ukrainy, ubiegających się o ochronę międzynarodową.
- ▶ **Grupa 4:** Integracja migrantów czasowych: możliwości i wyzwania.

Potrzeby integracyjne młodych ludzi z Ukrainy.



Główne potrzeby integracyjne młodych ludzi z Ukrainy

- ▶ 1. Problem z dostępem do informacji ukraińskich migrantów, oraz brak wiedzy wśród polskich obywateli na temat ukraińskich migrantów.
- ▶ 2. Bariera językowa.
- ▶ 3. Brak potrzeby integracji z polskim społeczeństwem wśród migrantów z Ukrainy.
- ▶ 4. Problem z miejscem integracji, brak miejsca spotkań, dostępnego dla wszystkich Ukraińskich migrantów.

Główne potrzeby integracyjne młodych ludzi z Ukrainy

- ▶ 5. Niedostateczna współpraca pomiędzy ukraińskimi organizacjami działającymi w Polsce.
- ▶ 6. Nieuczciwe agencje rekrutujące studentów w Ukrainie na studia w Polsce.
- ▶ 7. Brak opieki nad studentami na polskich uczelniach.
- ▶ 8. Brak reprezentacji prawnej dla osób niepełnoletnich, które przyjeżdżają na studia do Polski.
- ▶ 9. Stereotypowe myślenie o ukraińskiej młodzieży powodujące wiele problemów (na przykład, niechęć do wynajmowania mieszkań ukraińskim studentom).

Rekomendacje

- ▶ 1. Potrzeba większej ilości spotkań integracyjnych dla ukraińskich migrantów.
- ▶ 2. Utworzenie w polskich miastach punktu spotkań ukraińskich migrantów lub punktów informacyjnych dla migrantów, gdzie oprócz informacji można uzyskać wsparcie psychologiczne, pomoc.
- ▶ 3. Potrzeba kampania informacyjna w Polsce, w której będzie prezentowany pozytywny wizerunek ukraińskiego migranta (szczególnie ukraińskiego studenta), włączenie polskich mediów do takich działań.

Rekomendacje

- ▶ 4. Potrzeba działań informacyjnych skierowanych do pracowników różnych urzędów, którzy mają styczność z migrantami (chodzi o szkolenia dla urzędników, pracowników banków itd.).
- ▶ 5. Utworzenie jednego centrum informacyjnego dla Ukraińskich Migrantów w Polsce, na przykład Internet portalu "Ukrainiec w Polsce"
- ▶ 6. Na uczelniach gdzie studiują osoby z Ukrainy, utworzyć system pomocy takim studentom (zapewnienie opiekunów, pomagającym nie tylko w zakresie studiów, ale i w codziennych kłopotach, szczególnie na samym początku, kiedy młoda osoba przybywa do obcego jej społeczeństwa).

Integracja migrantów czasowych: możliwości i wyzwania



Integracja migrantów czasowych: możliwości i wyzwania

- ▶ Definicja wypracowana w trakcie dyskusji: migrant czasowy to migrant, który przyjechał do kraju docelowego w celu zarobkowym na czas określony (tzw. migranci sezonowi i wahadłowi).

Problemy, z którymi borykają się migranci czasowi

- ▶ 1. *Językowy* (błędne rozumienie języka polskiego; brak możliwości pisania w języku polskim; całkowita nieznajomość języka polskiego).
- ▶ 2. *Integracyjny* (brak integracji wewnątrzgrupowej i zewnątrzgrupowej).
- ▶ 3. *Psychologiczny*, powiązany z przeżywaniem szoku kulturowego (stany depresyjne, poczucie wrogości do społeczeństwa polskiego, smutek, tęsknota za bliskimi i rodziną).
- ▶ 4. *Izolacji psychicznej* (brak kontaktów towarzyskich z Ukraińcami i Polakami, samotność, brak miejsca, instytucji, do której migrant może się zwrócić z problemami psychicznymi do psychologa).

Problemy, z którymi borykają się migranci czasowi

- ▶ *5. Problemy ze znalezieniem pracy* (w przypadku osób, które stały się ofiarami nieuczciwych pracodawców).
- ▶ *6. Niechęć zatrudnienia osób spoza Polski* (polscy pracodawcy nie chcą zatrudniać obcokrajowców, bo z tym wiążą się dodatkowe problemy z dokumentami, podatkami, ZUS-em itd.).
- ▶ *7. Postrzegania migrantów czasowych przez społeczeństwo przyjmujące.*
- ▶ *8. Podstawowe problemy adaptacyjne* (brak wiedzy na temat jak żyć w Polsce, tęsknota za krajem ojczystym, przeżycie szoku kulturowego, przyzwyczajanie się do wszystkiego „nowego”, zderzenie z nową kulturą i językiem).

Grupa czynników, których brakuje migrantowi czasowemu

- ▶ *Brak wiedzy prawnej* (na temat swoich praw - Ustawa o cudzoziemcach, Kodeks pracy - jako migranta i ochrony tych praw poprzez prawo polskie i jednostki dyplomatyczne Ukrainy);
- ▶ *Brak wiedzy na temat ubezpieczenia zdrowotnego* (strach przed tym, że ono jest „za drogie”, „że obcokrajowcy nie mogą posiadać polskiego ubezpieczenia zdrowotnego, a tylko ukraińskie”, brak rozumienia procedury, jak wyrobić ubezpieczenie zdrowotne w Polsce).

Rekomendacje odnośnie potrzebnych działań

- ▶ Przedstawienie pracodawcom, którzy zatrudnią pracowników z Ukrainy informacji o darmowych kursach językowych (zorganizowanych przez fundacje dla migrantów) w formie ulotek albo plakatów.
- ▶ Zorganizowanie wydarzeń, których celem jest integracja migrantów czasowych z polskim społeczeństwem.
- ▶ Wspólne, polsko-ukraińskie spotkania integracyjne, podstawą których byłaby wymiana tradycji kulturowych i obyczajów.
- ▶ Wspólnie inicjatywy obywatelskie.
- ▶ Pomoc pozarządowym organizacjom ukraińskim - angażowanie się samych migrantów w życie organizacyjne Ukraińców w Polsce, co pozwala czuć się mniej samotnym.

Rekomendacje odnośnie potrzebnych działań

- ▶ Powstanie specjalnej agencji pracy, założonej przez samych Ukraińców, która szukałaby pracy dla ukraińskich migrantów o wysokich kwalifikacjach zawodowych, na przykład absolwentów polskich uczelni (obsługa w takiej agencji musiałaby być w języku ukraińskim).
- ▶ Agencje pracy, które zajmują się zatrudnieniem obcokrajowców, muszą mieć psychologa, żeby w razie potrzeby mógł wyczuć potrzeby ukraińskiego pracownika-klienta i przekazać je HRowcom.
- ▶ Zwiększenie motywacji do nauki języka, kultury i historii Polski poprzez zakłady pracy, które rekrutują migrantów czasowych (np. wydanie broszury z tradycjami i opisem świąt polskich, niezbędnych słowników, itd.).
- ▶ Praca z dziećmi („otwarte umysły”), w szkołach wielokulturowych, wychowanie w nich tolerancyjnego zachowania wobec innych kultur.

Współpraca z instytucjami lokalnymi
jako szansa rozwoju inicjatyw
obywatelskich migrantów z Ukrainy.



Problemy zdefiniowane przez uczestników

- ▶ 1. Brak informacji o instytucjach pozarządowych, które zajmują się działalnością na rzecz integracji oraz wsparcia Ukraińców w Polsce, co powoduje obniżenie możliwości ich współpracy pomiędzy sobą.
- ▶ 2. Stosując pierwszy punkt - ograniczenie koordynacji działań organizacji, które działają na rzecz Ukraińców w Polsce.
- ▶ 3. Brak systematycznych działań oraz małe wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych działających na rzecz Ukraińców w Polsce przez Ambasadę oraz Konsulaty Ukrainy w Polsce.
- ▶ 4. Ograniczona wiedza przewodzących oraz kierowników organizacji pozarządowych, działających na rzecz Ukraińców w Polsce, szczególnie obywateli Ukrainy oraz osób młodych, co powoduje brak profesjonalizmu i dobrych możliwości rozwoju.
- ▶ 5. Praca na spotkaniach oraz seminariach ma mieć wyniki spotkań i nie zostawać spotkaniem tylko po to żeby spotkać się.

Rekomendacje działań

- ▶ Utworzenie informacyjnej bazy (strony internetowej), która zawierałaby informacje o organizacjach pozarządowych działających na rzecz integracji oraz wsparcia Ukraińców w Polsce, z której mogliby korzystać wszyscy zainteresowani (obywatele Ukrainy mieszkające w Ukrainie i w Polsce; Polacy, wspierające Ukraińców oraz inne osoby, zainteresowanie Ukrainą i Ukraińcami).
- ▶ Wspieranie środowiska Ukraińskich migrantów oraz pomoc w ich integracji w Polsce poprzez działania instytucji rządowych i organizacji pozarządowych.
- ▶ Koordynacja działań organizacji pozarządowych działających na rzecz Ukraińców w Polsce.
- ▶ Współpraca i wymiana doświadczeniem pomiędzy organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz Ukraińców w Polsce z innymi organizacjami, zajmującymi migrantami oraz mniejszościami w Polsce, a także starszymi i potężniejszymi organizacjami;

Rekomendacje działań

- ▶ Wzmocnienie kompetencji liderów organizacji pozarządowych działających na rzecz Ukraińców w Polsce poprzez udział w warsztatach, seminariach, spotkaniach itd.
- ▶ Zaangażowanie się samych organizacji do tworzenia wspólnej bazy informacyjnej oraz zwiększenie aktywności informacyjnej.
- ▶ Zwiększenie współpracy oraz porozumienia pomiędzy organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz Ukraińców w Polsce.
- ▶ Nawiązanie kontaktów z Ambasadą i Konsulatami Ukrainy w Polsce oraz zapoznanie się z kompetencjami danych instytucji.
- ▶ Zwiększenie współpracy z instytucjami, wspierającymi finansowo działalność organizacji pozarządowych działających na rzecz Ukraińców w Polsce.

Migracja wymuszona: sytuacja w Polsce osób z Ukrainy, ubiegających się o ochronę międzynarodową

Definicja

- ▶ W trakcie spotkania uczestnicy skupili się na osobach ubiegających się o ochronę międzynarodową przed prześladowaniem lub poważną krzywdą we własnym kraju, czyli osobach ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy.

Problemy

- ▶ 1. *Brak informacji* lub jej niewystarczającą ilością lub jakością nt., na przykład, szans i zagrożeń związanych z podejmowaniem procedury ubiegania się o status uchodźcy, kroków po otrzymaniu negatywnej decyzji.
- ▶ Niski jest poziom wiedzy nt. uchodźców w społeczeństwie polskim i ukraińskim (kim są? w jaki sposób ubiegają się o status? jakie są prawa takich osób? w jakich warunkach mieszkają takie osoby w Polsce? jaką opiekę prawną i zdrowotną mają zagwarantowaną? itd.).
- ▶ 2. Brak lub trudność dotarcia do informacji o wynajmie mieszkań, ofertach pracy, zapisach na kursy językowe dla cudzoziemców.
- ▶ 3. *Problemy osobiste*: trudności z adaptacją do nowych warunków, które odczuwane są tym ostrzej w związku z niedawno przeżyтыми tragicznymi wydarzeniami - rewolucja na Majdanie, aneksja Krymu, wojna we wschodniej Ukrainie.

Problemy

- ▶ 4. *Sytuacja w ośrodkach dla uchodźców*: konflikty religijno-kulturowe z innymi grupami przebywającymi w ośrodkach oraz z osobami mieszkającymi w pobliżu; lokalizacja ośrodków - znajdują się zazwyczaj daleko od węzłów komunikacyjnych; nieodpowiadający oczekiwaniom migrantów standard ośrodków.
- ▶ 5. *Sytuacja w szkole*: problem z integracją w szkole, uczeniem się języka.
- ▶ 6. *Procedury*: zdarza się niedbalstwo i brak wrażliwości urzędników podczas rozpatrywania spraw osób starających się o nadanie statusu uchodźcy; trudna sytuacja z przyjęciem dziecka do przedszkola jeżeli nie ma numeru PESEL.
- ▶ 7. *Dyskurs polityczno-medialny*: rozbudzanie zbyt wysokich oczekiwań osób starających się o status uchodźcy w Polsce przez deklaracje medialne niektórych polityków (nie mające wagi prawnej).

Rekomendacje działań

- ▶ Informowanie (w postaci ulotek, tablic informacyjnych, broszur itd.) o procedurze ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy w Polsce na granicy ukraińsko-polskiej.
- ▶ Kampania informacyjna w Ukrainie, z zaangażowaniem polskich i ukraińskich organizacji pozarządowych, jak również mediów.
- ▶ Rozdawanie materiałów informacyjnych w polskich konsulatach w Ukrainie.
- ▶ Informowanie o polskich organizacjach pozarządowych i charytatywnych, które pomagają w otrzymaniu odzieży, środków czystości itd.
- ▶ Zapewnienie dostępności pomocy psychologicznej w języku ojczystym osobom starającym się o nadanie statusu uchodźcy w ośrodkach dla uchodźców.

Rekomendacje działań

- ▶ Budowanie w ośrodkach pozytywnego wizerunku psychologów, zrozumienia ich roli i zaufania do nich.
- ▶ Szerszy i aktywniejszy udział organizacji pozarządowych w konsultacjach społecznych ws. nowelizacji ustawy o uchodźcach.
- ▶ Stworzenie w ośrodkach dla uchodźców programów integracyjnych uwzględniających fakt dużej rotacji przebywających w nich obcokrajowców.
- ▶ Zwrócenie uwagi Urzędu ds. Cudzoziemców na problem występowania konfliktów religijno-etnicznych w ośrodkach dla cudzoziemców i konieczność niedopuszczenia do ich powstawania (m.in. poprzez odpowiednie kierowanie osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy do poszczególnych ośrodków);.

Rekomendacje działań

- ▶ Informowanie i wsparcie osób chętnych do wynajęcia prywatnych mieszkań na czas trwania procedury o nadanie statusu uchodźcy.
- ▶ Utworzenie w ośrodkach dla uchodźców stanowiska mediatora/supervizora (niezależnego od władz ośrodków), który z pewną częstotliwością wizytowałby ośrodek, badał sytuację między obcokrajowcami oraz między obcokrajowcami a administracją.

Dziękuję za uwagę!



FUNDACJA

**Nasz
wybór**